ერი

ყოველდღიური გაზეთი

№ 16
წელიწადი მეორე
1914

ფ ა ს ი:	
წლიურათ	7 მანეთი
ნახევარი წლით	4 მანეთი
თვიურათ	4 აბაზი

ცალკე ნუმრის ერთი შაური.
წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილ-ნაწილით გადაიხადონ. ხელის მოწერის დროს 3 მანეთი დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილათ. საზღვარგარეთ წლიურათ 14 მან., ნახევარი წლით 8 მან., თვიურათ 6 აბაზი.

ოთხშაბათი, 22 იანვ.

მისამართი: Кутаисъ, редакція газ. „Е Р И“ Ивановская, д. Чиладзе.

ტელეფონი № 149.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„ე რ ი“

ხელის მოწერა მიიღება 1914 წლისთვის

გაზეთში ახლა მონაწილეობას მიიღებენ ჩვენში ცნობილი პუბლიცისტები, ბელეტრისტები და კრიტიკოსები.

გაზეთის ფასი:	
ერთი წლით	7 მანეთი.
ნახევარი წლით	4 მანეთი.
ერთი თვით	4 აბაზი.
და ცალკე ნუმრის . . .	1 შაური.

გაზეთის წლიური დასაკვეთი ფასის გადახდა ნაწილ-ნაწილათაც შეიძლება ამ სახით: ხელის მოწერის დროს—სამი მანეთი, პირველ მაისს—ორი მანეთი და პირველ ეკენისთვესაც—ორი მანეთი. საზღვარგარეთ გაზეთი წლიურათ ღირს 14 მ., 1/2 წ.—8 მ., თვიურათ 6 აბაზი.

სოფლის მასწავლებლებსა და სოფლის უფასო წიგნსაცავ-სამკითხველოებს გაზეთი ეთმობათ წლიურათ 5 მ., ნახევარ წლით 3 მანეთად და თვიურათ 3 აბაზათ. მისამართი რედაქციისა და კანტორისა: Кутаисъ, редакція газ. „ЕРИ“ ამ მისამართით უნდა გამოიგზავნოს დასაკვეთი ფულიც და სხვ. ივანოვის ქუჩა.

ნიკოლოზ, პოდპოლკოვნიკი გიორგი, კონსტანტინე, ანა, აგრაფინა, ძენი და ასულნი იოსებ შავგულიძისა, ქრისტინა ქორქოლიანის ასული შავგულიძისა; სოფიო მანმელოვის ასული შავგულიძისა, მარიამ აბაშიძის ასული შავგულიძისა, რაჟდენ ნიკოლოზის ძე და ნინო მებუკის ასული შავგულიძისა, გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ საყვარელი მამისა, ძვირფასი მამამთილისა და დაუვიწყარი ბაბუის

იოსებ შაქარას ძის შავგულიძის

გარდაცვალებას. პანაშვიდი ყოველდღე საღამოს 6 საათზე. დაკრძალვის დღე ცალკე იქნება გამოცხადებული. (იურჩენკოვის ქუჩა, საკუთარი სახლი).

„რადიუმი“

ორშაბათიდან, 1914 წლის 20 იანვრიდან ახალი დიდი პროგრამა.

I.

პატე-ჟურნალი.

სენსაციური სურათი.

II.

ბალი განგლილ სიცგბოუებათა.

ძლიერი დრამა 3 ნაწილათ „რუსული ოქროს მხატვრული სურათიდან“ საიმპერატორო თეატრების მსახიობთა.

ვ. მაქსიმოვისა და ა. ვოლკოვის

მონაწილეობით.

1-ლი ნაწილი: შემაძრწუნებელი ჭეშმარიტება. 2-რე ნაწილი: ანგარიში გასწორებულია.

III.

ნუ გოცნით მოსამსახურე გოგოს.

მხიარული კომედია ორ ნაწილათ.

მაქს ლინდერის მონაწილეობით.

ანონსი: ხუთშაბათიდან, 23 იანვრიდან, კინე—რომანის მეთხე სერია

ფ ა ნ ტ ო მ ა ს

4 ნაწილათ.

1914 წლის 2 იანვრიდან

ქუთაისში, კირაკოზოვისა და ოგანოვის სახლში, ბულვრის პირდაპირ გაიხსნა

კანცლორა

ნოტარიუსის ვ. პ. კოკოჩაშვილისა.

2 января 1914 года

въ Кутаисѣ на Гимназической ул. въ д. Киракозова и Оганова открыта

КОНТОРА

НОТАРІУСА В. П. КОКОЧЕВА.

ქ. ქუთაისში

ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს უწყებაში მყოფი

საბუღალტერო კურსები

გ. გ. გიგინეიშვილისა

15 იანვრიდან იხსნება მეორე-პარალელური განყოფილება. კურსებზე მსმენელები მიიღება ოთხი კლასის მოწმობით, ანუ შესაფერ გამოცდის შემდეგ რუსულსა და არითმეტიკაში. კურსი ათ თვიანია. სწავლის ფული ასი მანეთი. თხოვნები მიიღება ყოველდღე კურსების კანცელარიაში.

ქ უ თ ა ი ს ი.

თ. მთავრიშვილის და ამხ.

წიგნისა და საკანცელარიო ნივთების მაღაზიაში

იყიდება ყოველგვარი სახელმძღვანელო ქართულსა და რუსულ ენაზე შედგენილი. მაღაზიას მუდმივ მოსდის ახალ-ახალი რუსული და ქართული წიგნები, როგორც რუსეთის ცნობილი ფირმებიდან, ისე საქართველოს ყოველი ქალაქიდან—დაბეჭდვისთანავე.

პროვინციის მოთხოვნილებას მაღაზია დაუყოვნებლივ აკმაყოფილებს.

მაღაზია ღებულობს ხელის მოწერას ყველა რუსულსა და ქართულ ჟურნალ-გაზეთზე.

ქ უ თ ა ი ს ი

პირველი კერძო საავადმყოფო სამკურნალო

სპეციალისტი ექიმებით.

მუდმივი საწოლებით თ. ა. რუდიგიონის სახლი თეთრ ხიდთან ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველდღე:

დ ი ლ ი თ.

გ. ა. აშიანცი—ყელის, ცხვირის, ყურისა და ქირურგიული.	. . .	1—2
გ. ს. ნადირაძე—შინაგანი და ბავშის	. . . . .	10—12
ა. ა. რუდიგიონი—ლოსტაქარი, ქალთა, საბებიო	. . . .	11—12
მ. დ. ზეთანოვი—კანის, ათაშანგი, ვენერ.	. . . . .	12—2
გ. ა. ჭოლოშვილი—საბებ., ქალთა და შინაგ.	. . . . .	12 1/2 2

ს ა ღ ა მ ო თ.

გ. დ. ქორქაშვილი—თვალის	. . . .	4 1/2—5 1/2
გ. ა. ჭოლოშვილი—საბებიო, ქალთა და შინაგ.	. . . .	5 1/2—6 1/2

სამკურნალოსთან მოწყობილია საავ.—საანალიზო კაბინეტი: სისხლის, შარდის, ნახველისა და სხვ. შესამოწმებლათ. ძიძის შემოწმება, ყვავილის აცრა, 606—914 შესხმა კონსულტატიურათ. არის ცალკე ოთახები მძიმე ავათმყოფებისა და მშობიარეთათვის. რჩევა 10 შაური, აპერაცია და კონსულტაცია მორიგებით. საწოლები 3 მანეთიდან და ამაზე მეტათ. ექიმთა მუდმივი მორიგობა.

ტელეფონი № 53

სამკურნალოს დირექტორი—გ. ა. ჭოლოშვილი. წ.

18 დეკემბრიდან

დაიწყო ხელის მოწერა

ია ეკალაძის (ი. ცანცაძის) მოთხრობათა მეორე ტომის გამოსაცემად

წიგნი შეიცავს 400—500 გვერდს დართული ექმნება ავტორის სურათი, ფაქსიმილე და კრიტიკული განხილვა.

წიგნი გამოიცემა ავტორის ხელმძღვანელობით სუფთად და ლამაზათ.

ხელის მოწერა მიიღება ბბ-ნ კ. ოცხელის, თ. მთავრიშვილის, ი. კვიცარიძის, „პროვინციის“ წიგნის მაღაზიებში და კერძო აგენტებთან.

ფასი ხელის მომწერთათვის ერთი მანეთი.

მიწერ-მოწერა მხოლოდ ავტორთან, შემდეგის მისამართით; ქუთაისი, კათოლიკეთა ქუჩა, სახლი ხოჯევანოვისა.

გამომცემელი აპ. ცინცაძე.

ი ყ ი დ ე ბ ა კახიანაურში რკინის გზის გადასავალთან ორსართულიანი ქვიტკირის სახლი, დაგირავებული ბანკში, ღვინის სარდაფით, სარაითი და ბაღით, ზომით 400 კვ. საჟ. პირობების გაგება შეიძლება ტ. მ. კნუნთან, თფილისის ქუჩა, ფირალოვის სახლი.

ა ქ ი მ ი ქ. თ. ტყეშელაშვილი. ღებულობს ავათმყოფებს შინაგანი, ვენერიული, კანის) ვიტუშინსკის სახლი, აფთიაქის უკან, პუშკინის ქუჩიდან ტელეგრაფის შესახვევში. თ.

აქიმი ი. ჩარექოვი იღებს კანისა და ვენერიულ ავათმყოფებს მხოლოდ დილით 12—2 ს., საღ. 6—8 ს. სხვა დროს აქიმი საავათმყოფოშია.

მისამართი: გაგარინის ქუჩა, პოლიციის გვერდით, ფირალოვის სახლში. თ.

აქიმი დ. ჯაფარიძე იღებს შინაგანის, ბავშების, აგრეთვე ყელის, ცხვირისა და ყურის სნეულებით ავათმყოფებს. თფილისის ქუჩა სახლი ნიჟარაძისა.

ქართული პრესა.

„სიმართლის ხმა“ ისეთ „სიმართლეს“ ლაღადებს, რომლის სმენა და გაგონებაც სიწითლეს მოგვრის ყველას, გარდა თვით დასელებისა. საწყლები! გაუხუნდათ ოცნება გეგეჭკორის გადეპუტატების შესახებ, ამ გარემოებამ მათ თავგზა აურია და რას სჩადიან, არ უწყიან, რა არა სცადეს, რა ხრიკებს არ მიმართეს, პეტერბურგის სამედიატორო სასამართლოსაც კი მიმართეს, მაგრამ ცდამ უნაყოფოთ ჩაიარა. ქართველი ხალხის მიერ უარყოფილი ყოფილიდეპუტატის კვლავ გადეპუტატება თვით პეტერბურგის სასამართლომაც ვერ შეიძლო, დასელებს მოლოდინი არ გაუმართლდა და სირცხვილის მოსაწმენდათ, გაიძახიან,—რომ ესფერეფს

„შეეძლოთ მიეყვანათ იქ (იგულისხმეთ პეტერბურგი!) მოწმეები, რომლებიც უსინიდისოთ..“

გამოაქიაქებდენ ალბათ დასელთა თინებს! და გამოაქიაქეს კიდეც. წყალწაღებულები ხავსზედაც ვერ დამაგრდენ და ჩაყურყუმალდენ!

ღმერთმა გზა მშვიდობის მისცეს!

გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლის თათბირზე.

(დასასრული იხილე „ერის“ № 15).

გრ. გველესიანი: აქ ლაპარაკობდენ აზრების ერთობაზე. ეს ყალბი შეხედულებაა. აზრების ერთობა ანუ ერთაზროვნება შეუძლებელიც არის და არც საჭირო და სასარგებლოა. პირიქით, როდესაც საზოგადოებაში სხვადასხვა აზროვნება, მიმდინარეობა ისახება, ეს წარმატების, წინმსვლელობის ნიშანია.

მაგრამ სხვადასხვაობა აზროვნებისა კიდევ არ ნიშნავს, რომ სხვადასხვა აზრის პირებს საერთო არაფერი ქონდესთ, ერთად მუშაობა არ შეეძლოსთ.

აი თუნდა დღევანდელი კრება დამამტკიცებელია იმისა, რომ სხვადასხვა აზრის, სხვადასხვა ჯგუფის, სხვადასხვა მდგომარეობის წარმომადგენელთ ერთად თავი მოუყრიათ და სურთ ერთობით, საერთო ძალებით საერთო საქმეებზე ითათბირონ და განახორციელონ. დღევანდელი ინიციატივა ამ ტომ დიდ მოსაწონი და ყურათ საღებია.

რამდენათ თავად-აზნაურობა და მისი წარმომადგენელნი ვიწრო-წოდებრივ ინტერესებს არ ემსახურებიან, რამდენათ, მაშასადამე, ისინი ისეთ საქმეთა განხორციელებას სცდილობენ, რომელიც ყველა საზოგადოებრივი კლასის, ყველა წოდების ინტერესებს ეხება, ე. ი., სხვანაირად რომ ვსთქვათ, რამდენათ ისინი ეროვნულ, საქვეყნო საქმეებს უძღვებიან, იმდენათ ჩვენც თანავუგრძნობთ და შეძლებისადაგვარათ დავეხმარებით ასეთ საქმეთა განხორციელებაში.

ხალხის, ერის ინტერესები—აი, ის გამოსავალი თვალსაზრისი, რომლითაც ხელმძღვანელობს ინტელიგენცია ანუ ამ ინტელიგენციის ერთი ნაწილი მაინც. ამას ვემხრობი მეც პირადათ და ამას ვემყარები, როდესაც მსჯელობა თავადაზნაურთაგან წამოყენებულ საკითხებზე.

ასეთი საერთო-საქვეყნო საქმეები აქ კრებაში უკვე რამდენიმე დაასახელეს კიდეც. სთქვეს ერობის შემოღების საჭიროებაზე. ერობა დიდი საქმეა, მეტათ საჭირო და სასარგებლო ჩვენი ქვეყნისათვის, მაგრამ ერობაც არის და ერობაც. ჩვენ მხოლოდ მისთანა ერობას დავუჭერთ მხარს, რომელიც უწოდებრივო დაწესებულება იქნება, თავისუფალი ადმინისტრატიული აპეკისაგან და ფართო კომპეტენცია და თავისუფალი თვითმოქმედება ექნება მინიჭებული.

შემდეგ აქ სთქვეს კრედიტის გაჩენის შესახებ. ბ. ვასილ წერეთელს, რომელიც აქ ამტკიცებდა მთავრობის ტიპის საგლეხო ბანკის დაარსების საჭიროებას, ვერ დავეთანხმები, და ვერ დავეთანხმები იმიტომ, რომ ისეთი საგლეხო ბანკი, როგორიც ახლა რუსეთში არსებობს, გლეხთა ინტერესებს ერთობ ნაკლებ ემსახურება, რომ ამ ბანკის მოქმედებით დიდათ უკმაყოფილოა ყველა, ვისაც კი, მართლაც, გული შესტკივა უმიწაწყლო თუ მცირე მიწაწყლის მქონე გლეხობისთვის.

რომ საკრედიტო დაწესებულება ქართველი ხალხისთვის მეტათ საჭიროა, ეს ახლა არავისთვის საეჭვო არ არის. მაგრამ საკითხი ისაა, თუ რა ტიპი საკრედ. დაწესებულებისა უფრო სასარგებლოა ჩვენთვის? რაკი ჩვენი ქვეყანა მიწისმოქმედი ქვეყანაა, ამიტომ მთელი ჩვენი ზრუნვა და მეცადინობა იქითკენ უნდა იყოს მიმართული, რომ მიწისმოქმედება და საზოგადოთ მეურნეობა გაუმჯობესდეს. ამ მიზნით, ძალიან კარგი იქნებოდა, რომ სამელიორაციო კრედიტი გაგვეჩინა სოფლის მკვიდრთათვის. ამის შესახებ ბევრი ლაპარაკი იყო პრესასა თუ საზოგადოებაში. თფილისის თავად-აზნაურობამ ზოგ მაზრაში თანაბარი დადგენილებანიც კი გამოიტანა. ქუთაისში კი წინასწარი მსჯელობა ბევრი იყო, მხოლოდ ამას არავითარი პრაქტიკული შედეგი არ მოყოლია. თუ ჩვენს თავად-აზნაურობას ხალხისათვის გული შესტკივა, მან ამ საქმეზე ზრუნვა უნდა განაგრძოს და განახორციელოს იგი, სულერთია, რა სახითაც არ უნდა იყოს—იქნება ცალკე სამელიორაციო ბანკი თუ რომელიმე არსებულ ბანკს მივუჩენთ ახალ ოპერაციებს. ქალაქში ქართველმა ვაჭრებმა თავისი კრედიტის გაჩენაზე ზრუნვა უკვე იწყეს და მალე სასურველსაც დაავეირგვინებენ. გამაგრება ახლა სოფელს უნდა, მზრუნველი სოფელს ესჭირვება.

მესამე მეტათ დიდი ეროვნული საკითხი ტერიტორიის საკითხია, რომელიც ამჟამათ მეტათ მწვავე საკითხია და დაუყონებლივ გადაწყვეტას თხოულობს. თავად-აზნაურთა მამულების მობილიზაცია რომ აუცილებელია, ეს ჩვენთვის ცხადია. მაშასადამე, ჩვენი მეცადინობა და მუშაობა იქითკენ უნდა იყოს მიმართული, რომ ამ მობილიზაციას სასარგებლო მიმდინარეობა მივსცეთ—მშრომელ გლეხთ ჩავუგდოთ ხელში. თფილისის თავად-აზნაურობამ ტერიტორიის საკითხის გასაძღოლათ აგერ შვიდი-რვა წელიწადია რაც საადგილ-მამულო კომისიის სახით, თანაბარი ორგანიზაცია გაიჩინა. მართალია, ამ კომისიას ჯერ შესამჩნევი რამ არაფერი გაუკეთებია, მაგრამ, იმედია, იგი თავის მოქმედებას აწი გააფართოებს და დიდ სამსახურს გაუწევს ჩვენს ქვეყანას. თუ ამ ასპარეზზე ქუთაისის თავად-აზნაურობაც რასმე ილონებს, რასმე პრაქტიკულს მოაბამს თავს, დიდ საშვილიშვილო ღვაწლს დასდებს მთელ ერს.

კარგს იზამდა აგრეთვე ჩვენი თავად-აზნაურობა, თუ იგი კვლავ წამოაყენებს ზოგიერთ იმ საკითხს საერთო ხასიათისას, რომელიც დღესდღეობით რისთვისღაც მივიწყებულია და რომელზეც წინათ იგი არაერთხელ შუამდგომლობდა. მე სახეში მაქვს ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს შემოღება ჩვენს ქვეყანაში და ქართულ ენაზე სწავლის შემოღება პირველდაწყებით შკოლებში. ეს უკანასკნელი საკითხი, როგორც საკითხი მეტათ საჭირბოროტო, მეტათ მწვავე და საყურადღებო, ჩვენგან განსაკუთრებულ ყურადღებას თხოულობს. დე, თავად-აზნაურობამაც ერთი ხმა შემოგვაწიოს, ეგებ საერთო ძალებით რაიმე გავიტანოთ.

სამზრუნველოს და გასაკეთებელს თავად-აზნაურობა, თუ მოინდომებს, ბევრს გამოსძებნის. აი, კიდევ თუნდ ამ ქართული გიმნაზიის ხვებედი ვიკითხოთ, სადაც ახლა ჩვენ შეკრებილვართ. პედაგოგიურ მხარეს ამ სასწავლებლისას თავს დავანებებ, რადგან ამაზე მზრუნველი მას ყავს, გარეშე თავად-აზნაურობის წრისა. ჩვენმა თავად-აზნაურობამ ქონებრივ რომ გააძლიეროს ამ გიმნაზიის მდგომარეობა იმით, რომ მას რაიმე მუდმივი მასაზრდოებელი სახსარი ამოუჩინოს, მარტო ეს საქმეც რომ შესაფერათ დააგვირგვინოს, იგი საყოველთაო მადლობას და თანაგრძნობას დაიმსახურებს.

თ. ერ. გელოვანი. ყოვლის უწინარეს საჭიროა ჩვენი შეერთება-შეკავშირება, ერთი მტკიცე საზოგადოების შექმნა. ჩვენ ცალცალკე ყოველთვის უძლური ვიქნებით, შეერთებულნი კი რაღაც ძალას შევქმნით. დიდს მადლობას ვუცხადებ გუბერნიის მარშალს, რომ მან თავს იდვა ეს დიდათ სასარგებლო საქმე და მოგვიწოდა აქ, რომ მოვილაპარაკოთ ჩვენი ქვეყნის ჭირვარამზე აქვე აუცილებლათ მიმაჩნია დავუმატო, რომ მე მოგახსენებთ ჩვენი ქვეყნის ყველა წოდების შეკავშირებაზე, რომ შეერთებულის ძალით ჩვენს სამშობლოს წყლული განვუკურნოთ, თუ არა ხვალვე სადმე ან დასწერენ, ან ისე ხმას გაავრცელებენ, რომ თავად-აზნაურობა ბატონყმობის დაბრუნებას აპირებსო. (საერთო სიცილი.)

ს. ხუნდაძე. ბევრჯერ აღგვიძრავს შუამდგომლობა სხვადასხვა საკითხის შესახებ, გაგვიგზავნია საგანგებო დეპუტაცია პეტერბურგს, მოგვიხსენებია უმაღლესი მთავრობისთვის ჩვენი გაჭირვება. ისინი, ვის ხელთაც დღეს ჩვენი ბედიღბალია, არავითარ ყურადღებას არ გვაქცევდენ, პასუხსაც არ გვაღირსებდენ ჩვენს თხოვნაზე. მაგრამ თავად-აზნაურობას ასეთ შეურაცხყოფაზე პასუხი არ გაუცია; თითქოს აქ მისი თავმოყვარეობა შელახული არ ყოფილიყო, ყურსაც არ იბერტყავდა. პირიქით, მთავრობას არწმუნებდა თავის ერთგულებაში. ასეთი საქციელი მე სამარცხვინოთ მიმაჩნია. იმპერატორმა ალექსანდრე პირველმა აღგვითქვა ჩვენი ტერიტორიის ხელშეუხებლობა, მოქალაქობრივი ცხოვრების მშვიდობიანი განვითარება და კიდევ სხვა მრავალი სიკეთე, მაგრამ მთელი საუკუნის განმავლობაში ეს სიკეთე ჩვენ არ გვინახავს. თუ ახლა შუამდგომლობას აღვძრავთ, უნდა შევსძლოთ კიდეც მისი დაცვა.

ამას შემდეგ **თავ. მ. ფალავამ** ორიოდე სიტყვით პასუხი გასცა გრ. გველესიანს, ამით კამათი შესწყდა და უკანასკნელი სიტყვა თვით **თავმჯდომარემ** სთქვა:—ბ-ბო, ნება მიბოძეთ, დიდი მადლობა გადაგიხადოთ, რომ ჩემს მოწვევას გამოეხმაურეთ და არ დაიზარეთ მობძანებულიყავით და თქვენი აზრი გამოგეთქვათ ჩვენი მწვავე საკითხების შესახებ. მე პირველათაც მოგახსენეთ და ახლაც საჭიროთ მიმაჩნია გავიმეორო—შეთანხმებულის მოქმედებით თუ ჩვენ ერთად ვიქნებით, საერთოდ შევიმუშავებთ მოქმედების პლანს და საერთოდ შევეცდებით მის ცხოვრებაში გატარებას, ბევრ რასმე გავაკეთებთ. მომეცით საშვალება, ჩვენს ქვეყანას ვემსახურო. დღევანდელი თათბირი მე არასდროს არ დამავიწყდება, შემდეგშიც, როგორც რამე საგულისხმო კითხვა მექნება გადასაწყვეტი, კიდევ მოგიწვევთ. თქვენ უნდა დაადგინოთ, როგორი მუშაობაა საჭირო, რა უნდა გავაკეთოთ და მე ყოველთვის დიდი სიამოვნებით ავასრულებ მას. სადაც კი ეროვნული საქმე იქნება, გაძლევთ სიტყვას კი არა, ძველმა ქართველებმა რომ იცოდენ ისეთ ფიცს, რომ უკან არ დავიხევ და ვიბრძოლებ მისთვის. კიდევ მადლობას მოგახსენებთ, ბატონებო.

სალამოს ათ საათზე კრება დაიშალა.

ახალი ამბავი.

გუშინწინ კიტა აბაშიძე მოელაპარაკა ქუთაისის ვიცეგუბერნატორს ა. ა. მაკაროვს პიროგოვის საზოგადოების წინადადების შესახებ და სთხოვა, ნება დაერთო საზოგადოებას ამოეგზავნა აქიმთა რაზმი დაზარალებულ ადგილებში სხვადასხვა გვარი შემწეობის აღმოსაჩენათ. ვიცეგუბერნატორს ამის შესახებ უარი უთქვამს, რადგან დაზარალებულ ადგილებში არ არის ისეთი შიმშილობა, რომ საექიმო დახმარება იყოს საჭირო. შიმშილობა საქართველოში განირჩევა რუსეთის შიმშილობისგან, სადაც ამ მოვლენას დიდი უბედურება სდევს ხოლმე თან. ფულით დახმარება კი სასურველია და თუ გამოგზავნიან მივაწვდით დამშეულ ხალხსაო. კიტა აბაშიძემაც შესაფერისი დეპეში და წერილი მისწერა პიროგოვის საზოგადოებას და სთხოვა ფულის გადმოგზავნა მარგანეცის მრეწველთა საბჭოში, რომელიც შემდეგ გადასცემს ამ ფულს იმ კომიტეტებს ან დაწესებულებათა, რომელნიც იკისრებენ დამშეულთა დახმარებას.

✦ იმ ინციდენტების გამო, რომელიც ქალაქის მაღალ სასწავლებელში მოხდა—ინსპექტორმა მიროშინმა უდიერათ მოიხსენია მგოსანი აკაკი—ჩვენ გვაცნობეს, რომ ბ. მიროშინს მართალია სახელი აკაკი უხსენებია, მაგრამ სახეში მგოსანი კი არა ყოლია, არამედ ერთი მოწაფე, სახელით აკაკი ყოფილა.

✦ გუშინ, 21 იანვარს, წარუდგენ ქუთაისის გუბერნიის თავადაზნაურთა წინამძღოლს თავადს დ. ნიჟარაძეს ქუთაისში მცხოვრებ ებრაელთა დეპუტაცია, რომელიც შესდგებოდა რაბინისა და ოთხი ებრაელისაგან. მათ მიულოცეს დამტკიცება და უსურვეს, რათა მან იმოღვაწეოს ჩვეულებრივათ ხალხის საკეთილდღეოთ და მათი, ებრაელის ინტერესებიც არ იქნეს დავიწყებული.

✦ ქალაქის თავმა იუსტიციის სამინისტროში შემდეგი შინაარსის დეპეში გაგზავნა: „ქუთაისის ქალაქის საბჭოს წევრთა და მცხოვრებთა უმეტესი ნაწილის თხოვნით, გთხოვთ თანაგრძნობა ამოუჩინოთ დ. ბაქრაძესა და კ. ლორთქიფანიძეს და აპატიოთ მას სასჯელი. მათ დიდი ღვაწლი მიუძღვისთ თავისი გულწრფელი მოღვაწეობით ქართველი საზოგადოებისა და ქალაქის მცხოვრებთა მიმართ თვისი ხანგრძლივი ხმოსნობის განმავლობაში."

✦ გუშინ ქალაქის თვითმართველობის შენობაში სალამოს 8 საათზე დანიშნული იყო ქალაქის სააფთიაქო კომისიის სხდომა პროვიზორ ნარეშელაშვილის მოხსენების განსახილველათ.

✦ ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოების ქუთაისის განყოფილებამ უკვე მიიღო ტყიბულში სამკითხველოს გახსნის ნებართვა. განყოფილებას ნება დართეს რაჭა ლეჩხუმის 6 სამკითხველოში სასწავლო-საკანცელარიო ნივთებით ვაჭრობა მოაწყოს.

✦ 19 იანვარს, ოკრიბის საზოგადოების სოფელ ციხიაში შემდეგი უბედურება დატრიალებულა:—ქუთაისის მცხოვრებს დიმიტრი გვეტაძეს ქორწილზე მიწვეული ყოლია მეზურნეები. ჯვარისწერას შემდეგ მას რევოლვერი გაუსვრია, რომელიც უცაბედათ იქვე მდგომ მედოლეს მოხვედრია. მედოლე მყის გადაცვლილა.

✦ სამიწისმოქმედო და სახელმწიფო ქონებათა სამართველოს სოფ. წიფის მცხოვრებმა სახაზინო გლეხებმა თხოვნით მიმართეს. გლეხები თხოვნაში აღნიშნვენ, რომ ყოველ წელს გვეძლეოდა ხაზინის მიერ რამდენიმე საჟენი შეშა და წელს კი არ მიგვიღია, რის გამოც დიდ შევიწროებას განვიცდითო.

✦ ქუთაისის ქალაქის სა. ვათმყოფოში გადაიცვალა ბაღდათის ყოფილი აქიმი ფიბერი.

✦ ქართულს სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოებას აზრათ აქვს თფილისში გამოსცეს საკუთარი სამეურნეო ჟურნალი.

✦ წელს პეტერბურგში მოხთება სრულიად რუსეთის მეთამბაქოეთა კრება, რომელშიც, სხვათა შორის, მონაწილეობას მიიღებს კავკასიის ყველა გუბარნიის ორ-ორი წარმომადგენელი.

✦ როგორც გადმოგვცეს, თფილისის დრამატიულ საზოგადოებას გადაუწყვეტია გედევანიშვილის სენსაციური პიესა „სინათლე", რომელიც თფილისში სამი კვირის განმავლობაში რვაჯერ წარმოადგინეს, ქუთაისში საზოგადოებასაც აჩვენოს. ჩვენ სიამოვნებით ვეგებებით ამ გადაწყვეტილებას.

ვ. გელოვანის და ევ. გეგეჭკორის საქმე.

(**სამედიატორო სასამართლოს განაჩენი**)

1912 წლის 8 ნოემბერს გაზეთ „დენში" დაიბეჭდა საუბარი ე. გეგეჭკორთან, რომელშიც მესამე სათათფიროს ყოფილი დეპუტატი ამტკიცებდა, რომ იგი დამარცხდა ქუთაისის გუბერნიის არჩევნებზე იმიტომ, რომ მის წინააღმდეგ შეერთდენ ადმინისტრაცია და ს.-ფედერალისტების პარტია. ამას მოყვა ვ. გელოვანის პასუხი, შემდეგ გეგეჭკორის წერილი. საჭირო შეიქნა სამედიატორო სასამართლოს მოწვევა. სოც. დემოკრატიულმა ფრაქციამ მიმართა ასეთის წინადადებით შრომის ჯგუფს, და ორივე მხარემ აირჩია მოსამართლენი.

სასამართლოს პირველ სხდომაზევე გადასწყდა, რომ საქმეში მოპასუხე-მონაწილენი არიან არა პირადათ გელოვანი და გეგეჭკორი, არამედ ერთის მხრით სათათფიროს სოციალ-დემოკრატიული ფრაქცია და კავკასიის სოციალ-დემოკრატია და მეორის მხრით შრომის ჯგუფი და ქართველ სოც.-ფედერალისტების პარტია. ამასთანავე გელოვანმა განაცხადა, რომ იგი თავს დაანებებს დეპუტატობას, თუ სასამართლოს განაჩენი მის წინააღმდეგ იქნება. სოც.-დემოკრატიულმა ფრაქციამ წარუდგინა სასამართლოს თავისი ბრალდება. ამის წინააღმდეგ ს.-ფედერალისტების პარტიის წარმომადგენლებმაც წარმოადგინეს თავისი ბრალდება.

სოც.-დემოკრატიული ფრაქციის რწმუნებულებმა წარუდგინეს სასამართლოს შემდეგი კითხვები:

1) ქალაქ ქუთაისის არჩევნების დროს, როცა დიდის უმრავლესობით გაიმარჯვა ს.-დემოკრატების სიამ და ეს გამოაშკარავდა, ს. ფედერალისტებმა ვარლამ ჭილაძის პირით საჩივარი შეიტანეს, რომ ს.-დემოკრატიის კანდიდატს ე. გეგეჭკორს არ ქონდა ცენზიო, და ამის შედეგი ის იყო, რომ გეგეჭკორი გამორიცხეს და არჩევნები გააუქმეს.—მეორე არჩევნების დროს, როცა ისევ სოციალ-დემოკრატებმა გაიმარჯვეს დიდის უმრავლესობით, საჩივარი შეიტანა იროდე ტყეშელაშვილმა, ს.-ფედერალისტების ცნობილმა აგენტმა, რის გამოც ეს არჩევნებიც გააუქმა ადმინისტრაციამ და ქუთაისი დარჩა უამომრჩევლოთ.

2) ნაოლალევის საარჩევნო ნაწილში თავად-აზნაურობის დეპუტატმა ირაკლი თოფურიძემ, რომელიც შემდეგ ს.-ფედერალისტებმა თავის ამომრჩევლათ აირჩიეს, ისარგებლა წვრილი მემამულეების კრების თავჯდომარის უფლებით და უკანონოთ გაყო კრება ორ საარჩევნო კურიათ.—თავ. ჩიჩუამ, რომელიც გელოვანის სიტყვებით, მისი ერთგული მომხრეა, და სხვებმა დეპეშით სთხოვეს გუბერნატორს, რომ კრება ნაოლალევის ნაცვლათ, სადაც წინათ ხდებოდა კრებები, მომხდარიყო ბანძაში, რათა ამით ხელი შეეშალათ გეგეჭკორისა და მისი მომხრეების არჩევისათვის; ამ თხოვნის ძალით ადმინისტაციამ, მართლაც, გადაიტანა კრება ბანძაში.—როცა ბანძის კრებაზე კენჭის დათვლამ გამოააშკარავა ს.-დემოკრატების სრული გამარჯვება, თავ. ფალავამ სოც.-ფედერალისტების ჩაგონებით დაამტვრია საარჩევნო ყუთები, ლამპები გადმოაგდო და ამას შემდეგ ზემოხსენებულმა თოფურიძემ შესწყვიტა კრება და გამოაცხადა, რომ კრება არ შემდგარა.

3) ფოთის არჩევნები, სადაც არჩეულ იქნენ სოც.-დემოკრატების კანდიდატები, სრულიად უსაფუძვლოთ გააუქმა გუბერნატორმა ს.-ფედ. ანთ. ბოკერიას ტ კოს. თეილის დაჟინებულის გასაჩივრების წყალობით, რის გამო ფოთიც დარჩა უამომრჩევლოთ.

4) ქუთაისის საგუბერნიო საარჩევნო კრებაზე გელოვანი არჩეულ იქნა სათათფიროს წევრათ შემდეგ პირობებში: ა) ხუთი ს.-დემოკრატი ამომრჩეველი გამორიცხულ იქნა, ბ) გელოვანმა მიიღო 17 ხმა წინააღმდეგ 15-ისა, გ) გელოვანის მოწინააღმდეგე 15 ხმაში 12 სოციალდემოკრატიების იყო, დ) გლეხთა კურიის 9 ხმიდან გელოვანს მიემხრო მხოლოდ ერთი.

ს.-ფედერალისტების მოქმედებისა და საგუბერნიო საარჩევნო კრებ-ს შედგენილობის მიხედვით, ჩვენ (ს.-დემ.) ვაყენებთ კითხვას: შეიძლება თუ არა დემოკრატიული პარტიის დეპუტატი არჩეული ხსენებულ პირობებში ჩაითვალოს წესიერათ (მართებულათ) არჩეულ წარმომადგენლათ?

შრომის ჯგუფისა და სოც.-ფედერალისტების პარტიის წარმომადგენლებმა წარმოუდგინეს სასამართლოს შემდეგი კითხვები:

1) არჩევნების გათავებას შემდეგ გეგეჭკორმა განუცხადა ქუთაისში თავის თანამოაზრეებს, რომ იგი მოახერხებს, რათა გელოვანი არ მიიღონ შრომის ჯგუფში და ამავე დროს გაასაჩივრა სენატში არჩევნები ქუთაისისა და ფოთის ამომრჩევლების უფლებათა აღსადგენათ, წავიდა პეტერბურგს და იქ განაგრძო საარჩევნო ბრძოლა სატახტო ქალაქის გაზეთებში.

2) გაზეთებს „დენსა" და „ლუჩში" გეგეჭკორმა დასწერა მძიმე ბრალდება ს.-ფედერალისტების წინააღმდეგ, მაგალ., ვითომც გელოვანი მხოლოდ მიტომ აირჩიეს დეპუტატათ, რომ ადმინისტრაცია აშკარათ მფარველობდა ქუთაისის გუბერნიაში ს.- ფედერალისტებს.

3) შეუძლებელია გეგეჭკორს არ სცოდნოდა, რომ ეს არ შეეფერება სინამდვილეს: ა) როცა გ. ზდანოვიჩი საერთო სიიდან გამორიცხა ადმინისტრაციამ, რომელშიც შეიტანა ქალაქის საბჭომ, ბ) როცა მეფის მოადგილის ცირკულიარისა და წინანდელ პრაქტიკის წინააღმდეგ, ოთხი დღით წინ უკვე დანიშნულ არჩევნებამდი ადმინისტრაციამ შორაპნის მაზრის არამიწისმფლობელი ელემენტები ქუთაისს მიაწერა, რათა ამით ხელი შეეშალა ს.- ფედერალისტების კანდიდატის კ. აბაშიძის არჩევისათვის, გ) როცა მთავრობამ დაკეტა გაზეთი „კოლხიდა", რომელიც არ იყო ს.- ფედერალისტების პარტიული ორგანო, მაგრამ მხარს უჭერდა მათ კანდიდატს და ებრძოდა ს. დემოკრატებს, დ) როცა ადმინისტრაციამ გადაასახლა ს. ფ. პარტიის წევრები და მათი მომხრეები იმისთვის, რომ ისინი იცავდენ ს.- ფედერალისტების კანდიდატს და სხვ.

4 თუ ყველაფერს ამას მივიღებთ მხედველობაში, შესაფერისია საარჩევნო ბრძოლის ნიადაგზე ისეთი პოლემიკა, როგორიცაა მიბეზღრობის, ბატონყმობის დაცვის, პროვოკატორობის, შოვინიზმის, სომხებისა და ებრაელების საწინააღმდეგო „პოგრომების" სურვილის დაბრალება და სხ. (ქართულ პრესაში) და იმის დაწერა, რომ ვითომც ადმინისტრაცია მფარველობდა ს. ფედერალისტებს (სატახტო ქალაქის გაზეთებში)?

5) შესაფერისია კერძოთ სოციალისტებს შორის ბრძოლაში სარგებლობა ისეთი პირების აშკარა ცრუ ჩვენებით, რომელნიც ჩირქმოცხებული არიან და რომელნიც არ არიან ღირსნი საზოგადოებრივ ნდობისა, რაიც თვით მოპირდაპირეებმა ცხადათ იციან?

6) მართებულია თუ არა ჩხენკელის გამოსვლა სათათფიროში ისეთის განცხადებით, რომელიც უკვე გადაეცა განსახილველათ სამედიატორო სასამართლოს, და რომელიც წარმოთქმული იყო მხოლოდ იმ განზრახვით, რომ ჩირქი მოეცხო ს. ფედერალისტების წარმომადგენლისათვის სათათფიროში?

7) შესაფერისია ს.-დემოკრატების გამოსვლა პარტიულ ორგანოში („ნაშა ზარია" № 1, 1913) და აშკარა ცრუ ფაქტების დაბეჭდვა იმას შემდეგ, რაც შესდგა სამედ. სასამართლო სწორეთ ამ ფაქტებისა და ცრუ ბრალდების გასარჩევათ?

8) ყველა გამორკვეული ფაქტის მიხედვით, რომელიც მოხდა არჩევნების დროს, და რომელიც თავის დროზე იცოდა გეგეჭკორმა, ქონდა თუ არა მას უფლება გაეცხადებია პრესაში, რომ ს. ფ-ბი მოქმედობდენ სრულიად შეკავშირებული და შეერთებული ადმინისტრაციასთან?

9) მართებულია თუ არა საჩივარი თ. ჩიჩუას არჩევის შესახებ, რომ მას ცენზი არ ქონდა და იმის თხოვნა, რომ ადმინისტრაციამ შეამციროს რიცხვი იმ პირებისა, რომლებიც შეცდომით შეიტანა ადმინისტრაციამ ამრჩევლების სიაში?

სასამართლომ მოუსმინა მხარეებს, მოწმეებს, გაიცნო სხვადასხვა საბუთი, და შესწავლილი მასალის მიხედვით ასეთი პასუხები გასცა მხარეების კითხვებს, რომლის რედაქციაც შეასწორა და რომელიც დაალაგა დამოუკიდებლათ.

1. **კითხვა:** დამტკიცებულია თუ არა, რომ ჭილაძე ეკუთნოდა ს. ფედერალისტების პარტიას. **პასუხი:** არა, არაა დამტკიცებული (ერთხმათ).

2. **კითხვა:** თუ დამტკიცებული არაა ჭილაძის ს. ფედერალისტების პარტიის წევრობა, არჩევნების დროს ხომ არ ყოფილა იგი იმდენათ დაახლოებული პარტიასთან, რომ უკანასკნელმა პასუხი აგოს ჭილაძის მოქმედებისათვის? **პასუხი:** არა, არ ყოფილა (სამი ხმა ორის წინააღმდეგ).

3 **კითხვა:** უნდა ეთქვას საყვედური თუ არა, ს. ფედერალისტების პარტიას, რომ მისი მომხრეები გაზ. „იმერეთში" (1912 წ. 17 ოკტ.) დაბეჭდილ წერილში გარკვევით არ გამოესახლვრენ ჭილაძის მოქმედებას. **პასუხი:** უნდა ეთქვას (ერთხმათ).

4 **კითხვა:** დამტკიცებულია თუ არა, რომ იროდე ტყეშელაშვილი იყო აგენტი ს. ფედერალისტების პარტიისა. **პასუხი:** არა, არაა დამტკიცებული (ერთხმათ).

5 **კითხვა:** პასუხის მგებელია თუ არა, ს. ფედერალისტების პარტია იმისთვის, რომ ჩიჩუამ დეპეშით სთხოვა გუბერნატორს კრების ბანძაში გადატანა. **პასუხი:** სასამართლომ არ განიხილა ეს, რადგან თვითონ გეგეჭკორმა უკან წაიღო ბრალდების ეს მუხლი (ერთხმათ).

6 **კითხვა:** დამტკიცებულია თუ არა, რომ ნაოლალევის არჩევნები ჩაიშალა ს. ფედერალისტების წყალობით ან მათის ჩაგონებით. **პასუხი:** არაა დამტკიცებული (ერთხმათ).

7 **კითხვა:** პასუხის მგებელია თუ არა: 1. ფედ. პარტია იმისთვის, რომ მისმა მომხრეებმა ხმები მისცეს სენაკის მაზრა-

დღიური

გერმანიის იმპერატორმა ელზას-ლოტრენის მთავრობის თხოვნა სამსახურიდან გადადგომის შესახებ შეიწყნარა.

— რომში მეტერლინკის ნაწერების გავრცელება აკრძალეს.

— ვერა ჩებერიაკის ქალს ქურდობის გამო ორი თვის ციხე მიუსაჯეს.

— ბეჭდვითი სიტყვის სათათფიროს კომისიამ მუშაობა განაახლა.

— პეტერბურგში ფინლანდიისა და რუსეთის სადამოენო გაერთიანების შესახებ კრება დასრულდა. გამოითქვა გაერთიანების აზრი.

იყო დრო...

—:—

იყო დრო ტრფობის და გაქრა ორთქლათ,
ველარვის გულში ვიპოვნე ბინა,
მარტოკას ყოფნაც ამ წუთისოფლათ
მომძაგდა სრულად და მომეწყინა.
სამოთხე იყო ჩემთვის საწუთრო,
მაგრამ უდროოთ გადასჭკნა იგი
და სამწუხარო ის არის უფრო,
რომ აღარ მოვა მის გაშლის რიგი.
სიამოვნებით მივატოვებდი
შვებას, განცხრომას კაცთ ცხოვრებისას,
მოუსავლეთში რომ შევხვედროდი
სახესა ყრმობის ტკბილ მეგობრისას.
მაგრამ, ვაჰ! მიწას რო მომაყრიან,
ფერფლათ ქცეული ველარას ვიგრძნობ
და იქნებ ისიც არ შეიწყნარონ—
რა სიმართლესაც ცოცხალი ვფიქრობ.

ი. მჭედლიშვილი.

ში თოფურიძეს იმას შემდეგ, რაც მან წინასწარი კრება ნაოლალევში გაყოორათ. **პასუხი:** პასუხის მგებელია (სამი ხმა ორის წინაამდეგ).

8. დამტკიცებულია თუ არა, ბოკერიას და თელიას ს. ფედ. პარტიის წევრობა. **პასუხი:** არაა დამტკიცებული (ერთხმათ).

9. თუ ეს არაა დამტკიცებული, იმდენათ დაახლოებული ხომ არ იყვენ პარტიასთან არჩევნების დროს, რომ ს. ფედერალისტებმა პასუხი აგონ მათი მოქმედებისთვის იმდენათ, რამდენათ არ გამოესაზღვრენ მათ. **პასუხი:** პასუხისმგებელი არიან (სამი ხმა ორის წინაალმდეგ).

10. **კითხვა:** პასუხისმგებელია თუ არა, ს.-დემ. პარტია ნაოლალევის არჩევნების განსაჩივრებისთვის. **პასუხი:** ვინაიდან სასამართლოს ხელთ არ ქონდა საჩივრის ტექსტი, ხოლო სენაკის საარჩევნო კომისიის დადგენილებით, რომელიც მას მოეპოვებოდა, არ შეეძლო დანამდვილებით საჩივრის ხასიათის გარკვევა, ამიტომ დასტოვა ეს კითხვა უპასუხოთ. ა) მაგრამ თუ მართალია გეგეჭკორის განცხადება, რომ საჩივრის შინაარსი იყო ჩიჩუას უმართებულოთ შეტანა წვრილი მიწისმფლობელების სიაში მაშინ, როდესაც იგი სხვილი მესაკუთრეა, სასამართლო აღიარებს ასეთს საჩივარს შემცდარათ ან არა მართებულათ (ერთხმათ), მაგრამ არა დასაძრახისათ (ოთხი ხმა ერთის წინაალმდეგ). ბ) თუ საჩივრის შინაარსი იყო აღნიშვნა იმისა, რომ ჩიჩუას არ ქონდა საარჩევნო უფლება, რადგან მას სასამართლომ 1886 წ. ღირსება ჩამოართვა, მაშინ სასამართლო არა სცნობს ასეთს საჩივარს დასაძრახისათ (ოთხი ხმა ერთის წინაალმდეგ), მაგრამ ფიქრობს, რომ უკეთესია არ აღძვრა ამგვარი საჩივრებისა (ერთხმათ). გ) თუ საჩივრის შინაარსი იყო აღნიშვნა იმისა, რომ რწმუნებულების რიცხვი მომატებულია სახელმწიფო გადასახადების საერობო გადასახადებთან შეერთებით, ასეთი საჩივარი შეუფერებელია, მაგრამ მარტო იმ შემთხვევაში, თუ ამნაირი გამოანგარიშება მიღებულია ორსავე საარჩევნო ნაწილში და არა მხოლოდ ერთში (ერთხმათ). დ) სასამართლოს აზრით, ფოთისა და ქუთაისის არჩევნების გასაჩივრება, როგორც საჩივრის ხასიათით, ისე დროის ვითარებით უფრო მეტის გაკიცხვის ღირსია, ვიდრე საჩივრის აღძვრა— — — — —მუხლში ნაჩვენებ პირობებში (ერთხმათ).

11) **კითხვა:** შესაფერისია თუ არა, საარჩევნო ბრძოლაში საპოლემიკო საშვალება, როგორიცაა დაბეზღების, ბატონყმობის დაცვის, პროვოკატორობის, შოვინიზმის, სომხებისა და ებრაელების დარბევის სურვილის და სხ. დაბრალება, რომელსაც აბრალებდენ ს.-დემ.-ები ქართულ ს. დემ. პრესაში. **პასუხი:** სასამართლომ განიხილა თარგმანში ქართული გაზეთებიდან და ნახა, რომ, როგორც სოც. დემოკრატიულს, ისე ს. ფედერალისტურს წერილებში პოლემიკის საერთო კილო (ტონი) და ხასიათი სრულიად შეუფერებელია და როგორც ერთნი, ისე მეორენი ცილსა სწამებდენ პარტიას საერთოდ, ისე კერძო წარმომადგენლებს. ამასთანავე რამდენათ სასამართლო გაცნო წარმოდგენილს ადგილებს, ხსენებულ საპოლემიკო საშვალებას უფრო ხშირათ მიმართავდენ ს. დემოკრატები, ვიდრე ს. ფედერალისტები.

სასამართლოს საჭიროთ მიაჩნია გაკიცხოს ასეთი საარჩევნო ბრძოლა (ერთხმათ).

დანარჩენ მუხლებს მოვიყვანთ შემოკლებით: ქონდა თუ არა გელოვანს უფლება ეთქვა, რომ ს.-დემოკრატებმა ცილი დასწამეს კ. აბაშიძეს და სხ.—ეს კითხვა სასამართლომ, სამი ხმით ორის წინაალმდეგ, უყურადღებოთ დატოვა, როგორც არა მნიშვნელოვანი.—შესაფერისია თუ არა, სოციალისტებმა მიმართონ არა სანდო პირების ჩვენებას? სასამართლოს პასუხი: არაა დამტკიცებული, რომ ხსენებული პირები არ იყვენ აშკარა არა სანდონი (ერთხმათ).—ჩხენკელის გამოსვლის შესახებ სასამართლომ ერთხმათ აღიარა, რომ მას არ ქონდა განზრახვა ს.-ფედერალისტების წარმომადგენლის დამცირებისა.—„ნაშა ზარიას“ წერილების შესახებ სასამართლო ფიქრობს (ერთხმათ), რომ ამ ორგანოს არავითარი საორგანიზაციო კავშირი არ აქვს სათათფიროს სოც.-დემოკრატ. ფრაქციასა და კავკასიელ სოც.-დემოკრატებთან.—ქონდა თუ არა უფლება გეგეჭკორს ეთქვა, რომ ს.-ფედერალისტები მოქმედობდენ სრულიად შეერთებული და შეკავშირებული ადმინისტრაციასთან? ამ კითხვას სასამართლომ ერთხმათ უპასუხა: არ ქონდა.

სასამართლოს საერთო დასკვნა ჩვენმა მკითხველებმა უკვე იციან.

სასამართლოს განაჩენს შრომის ჯგუფის არჩეულმა მოსამართლემ ვოდოვოზოვმა განსაკუთრებული აზრი დაურთო ხუთი მუხლის შესახებ, ბერენშტაბმა (შრ. ჯ.) ოთხი მუხლის, პოტრესოვმა (ს.-დემ.) ერთის და კროხმალმა (ს.-დემ.) ერთის მუხლის შესახებ.

——

სამედიატორო სასამართლოს წევრის ვ. ვ. ვოდოვოზოვის განსაკუთრებული აზრი მეათე კითხვის შესახებ.

ვეთანხმები სასამართლოს წევრთ, რომ იმ საბუთების საშვალებით, რომელიც სასამართლოს ხელთა აქვს, არ შეიძლება აღადგინოთ შინაარსი სოც.-დემოკრატთა მიერ შემოტანილი საჩივრისა ნაოლალევის არჩევნების შესახებ და ამასთან ერთად ვფიქრობ, რომ

ა) თუ გეგეჭკორის განცხადება მართალია, რომ საჩივრის შინაარსი იყო ჩიჩუასი წვრილ მემამულეთა საარჩევნო სიაში უკანონოთ შეტანა, როდესაც იგი სხვილი მემამულეა, მაშინ ამგვარი საჩივარი, რომელსაც მომხდარი არჩევნების ჩაშლა აქვს მიზნათ, იმ არჩევნებისა, სადაც პროგრესიული კანდიდატი იქნა არჩეული, უნდა ვსცნოთ შეუფერებლათ;

ბ) თუ საჩივრის შინაარსი იყო ჩვენება იმ გარემოებაზე, რომ ჩიჩუაც 1886 წელს სასამართლოს განაჩენით ღირსება ახდილია და არჩევნებში მონაწილეობის მიღების უფლება არ აქვს, ასეთი საჩივარიც შეუსაბამოა და შეუფერებლათ უნდა ვსცნოთ, რადგან სასამართლოს გადაწყვეტილებას შემდეგ უკვე 26 წელმა განვლო და მასთან ქართველი საზოგადოების პროგრესიული წრეები მას სისხლის დანაშაულს აწერდენ და არა პოლიტიკურს, რომელიც ან დრომ წარხოცა ან თვით ჩიჩუას მოღვაწეობამ.

ღია ბარათი

მოსკოვის ქართული საზოგადოების გამგეობას.

14 იანვარს—ნინოობას რამდენიმე სტუდენტი გავემართეთ ერთ-ერთს რუსულ ეკლესიაში წირვის მოსასმენათ, რადგან გვარწმუნებდენ, რომ წირვას ქართულ ენაზე შეასრულებდენ და იგალობებდა ქართველ სტუდენტთა გუნდი ქართულათ. მაგრამ, ჩვენ განცვიფრებასა და აშფოთებას საზღვარი არა ქონდა, როცა ეკლესიიდან გამოსულმა ქართველებმა მოგვახარეს:—დღეს „დეკანოზმა“ ვოსტორგოვმა ქართულათ სწირა—და ბოლოს სიტყვა წარმოსთქვა, სადაც ქართველები კარგათ მოიხსენია, რის შემდეგაც ჩვენ მადლობა გადაუხადეთო. ვეკითხებით გამგეობას:—ნუთუ მან მოიწვია მ. ვოსტორგოვი ასეთი „სამადლო საქმისთვის“!? და თუ მოიწვია, რითი ხელმძღვანელობდა? ნუთუ არ ახსოვს, რა „ღვაწლიც მიუძღვის მას ქართული ეკლესიისა და საერთოდ ქართველების წინაშე? ჩვენ ერთი ჯგუფი ქართველი სტუდენტებისა ვაცხადებთ, რომ არავის ნებას არ ვაძლევთ, ქართველების სახელით ერთხელ კიდევ შეაგინებიოს ვოსტორგოვებს ქართველთა წმიდათა წმიდა... და ბოლოს ასეთს ფილისტერულ „წირვას“ შემდეგ მადლობა უხადონ მათ ქართველების სახელით, მაშინ, როცა არცერთი ნამდვილი ქართველი, რომელსაც ვოსტორგოვის მოღვაწეობაზე საქართველოში რამე სმენია, იმ ეკლესიაში არ შევა, სადაც იგი სწირავს.

ქართველ სტუდენტთა ერთი ჯგუფი.

სტუდენტების კრებულის შესახებ.

——

ამხანაგებს უკვე ეცოდინებათ, რომ ქალაქ ქუთაისში ადესის ქართველ სტუდენტთა ინიციატივით გამოვა სამეცნიერო-სალიტერატურო კრებული—„ცხოვრება და მეცნიერება,“ რომელშიც მონაწილეობა უნდა მიეღოსთ ადესელ ქართველებს. კრებულმა, რასაკვირველია, საერთო ხასიათი უნდა მიიღოს და, ვინაიდან უკვე რამდენიმე წერილი მოგვივიდა კრებულისთვის არა ადესელი ქართველებისგანაც, მოვუწოდებთ ამხანაგებს სხვადასხვა საუნივერსიტეტო ქალაქისას და ვსთხოვთ, თუ, რასაკვირველია, მოისურვებენ, მიიღონ მონაწილეობა ამ კრებულში და გამოგზავნონ თავისი ნაწერები. უნდა შევნიშნოთ, რომ წერილები საჭიროა იყოს საისტორიო, სალიტერატურო და საზოგადო კითხვებზე, რომლითაც დაინტერესებულია დღეს ჩვენი ქართველი საზოგადოება. ამგვარა კრებული მიიღებს უფრო ფართო ხასიათს და იგი იქნება არა მარტო ადესელ სტუდენტთა კრებული, არამედ გამოვა სრულიად ქართველ სტუდენტთა მონაწილეობით. ვსთხოვთ ამხანაგებს, გამოგზავნონ მასალები არა უგვიანეს ოცი თებერვლისა, ვინაიდან ამას შემდეგ დაიწყება ბეჭდვა და მარტში კრებული აუცილებლათ გამოვა. გარდა ამისა, ვსთხოვთ სათვისტომოებს და სამეცნიერო წრეების გამგეობათ—შეგვატყობინონ მისამართი, თუ ვის გამოვუგზავნოთ ხელის მოსაწერი კვიტანციები, რადგან კრებული, რომლის გამოცემაც იკისრა ოცხელის წიგნის მაღაზიამ, ხელისმოწერით გამოდის.

ყოველივე ცნობა და მასალა უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი მისამართით: ქუთაისი, ალექსანდრეს ქუჩა, ზ. კოკოჩაშვილის სახლი.

წიგნის მაღაზია კ. ოცხელისა.

სოსო ახლანიშვილი.

P. S. ვსთხოვთ „სახალხო გაზეთი“-ს რედაქციას ეს წერილი გადაბეჭდოს.

ს. ა.

მესაფლავის საქციელი.

——

როგორც ერთმა კარგმა ნაცნობმა გადმოგვცა, მწვანეყვავილის ეკლესიის გალავანში მესაფლავეს საფლავის გათხრის დროს უნახავს დაკირული ქური, მესაფლავეს ისევ მიწა მიუყრია, რომ არავის დაენახა, ღამით გვიან ისევ დაბრუნებულა, ქურისათვის მიწა გადაუთხრია და უნახავს შიგ ჩაწყობილი სამოსელი და ჯვარი. ვინ იცის, კიდევ რაები არ იყო შიგ, მაგრამ მესაფლავე არ ამხელს და ღვდელს უჩვენა მარტო ჯვარი და სამოსელი. ვინ იცის, რომელი ს უკუნისაა. ადვილი შესაძლებელია, იქვე, რა კი ნაცხარია, ამ ქურის მახლობლათ რაიმე არქეოლოგიური ნაშთი აღმოჩნდეს.

ძალიან კარგი იქნება, თუ მამა ნესტორ გიორგაძე დაწვრილებით გაგვაგებიებს, ყოველივე ეს მართალია თუ არა, და თუ მართალია, აგვიხსნიდეს ან გვაჩვენებდეს რანაირია ეს ჯვარი და სამოსელი, ან თუ ზედ რაიმე წარწერაა. შეიძლება, მესაფლავემ ისარგებლა შემთხვევით და, სამოსელსა და ჯვარს გარდა, სხვაც იპოვა რამე განძი და არ აჩენს. ისიც გადმომცეს, რომ მამა ნესტორი არ ერწმუნება მესაფლავეს და სთხოვს სხვების გამოჩენას, თუმცა მესაფლავე ფიცავს.

გასო ბადანჩიგაძე.

რუსეთი

——

ამბები მუშათა ცხოვრებიდან. მუშათა დაზღვევის საკითხი პეტერბურგის მუშებში მშვიდობიანათ მიმდინარეობს. ამ საკითხში აქტიურ მონაწილე მუშებს როგორც მექარხნეები, ისე პოლიცია ცუდათ ეპყრობა ქარხნებიდან ითხოვენ მუშებს.

— ჩენსტოხოვში ებრაელი მუშები გაჩხრიკეს და რამდენიმე დააპატიმრეს. დაპატიმრებულთა უმრავლესობა პროფესიონალურ საზოგადოებათა წევრია.

გადასახლებულნი. სათათფ. შრომის ჯგუფმა პოლიციის დეპარტამენტის დირექტორს დეპეში გაუგზავნა და აცნობა: ნარიმდან გადასახლებულნი გვატყობინებენ, რომ მათ არ აძლევენ ტანსაცმელს და საკვებს; დაუხურეს მომხმარებელი სავაჭრო და საამხანაგო სასადილო. ჩხრეკენ გადასახლებულთ, ჩხრეკენ იმათაც, ვინც გადასახლების დრო გაათავა. ჩხრეკის დროს მიაქვთ ისეთი გამოცემები, როგორიც არის „სოვრემენიკი“ „რუსკოე ბოგატსტვო“ და სხვა. დაპატიმრებულთ ავეობით აჩერებენ ციხეში.

დაპატიმრება. 9 იანვრის გაფიცვაში მონაწილეობის გამო რიგაში დაპატიმრებულს 20 კაცს ზოგს ერთი თვისა და ზოგსაც ორი თვის ციხე მიუსაჯეს.

ლეო მეხელინი. ლეო მეხელინის ბინაზე ჰელსინგფორსში დიდძალი ხალხი მიდის თვით მივარდნილ სოფლებიდანაც და თან ყვავილები მიაქვთ. გასვენებულის ოჯახობამ ყოველი ქვეყნიდან აურებელი თანაგრძნობის დეპეში მიიღო.

უცხოეთი

——

ხმები. საზღვარგარეთ გავრცელდა ხმები ვითომ პუტილოვის ქარხანა კრუპის ხელში გადადიოდეს. ამ ხმებმა პარიზის დიპლომატიურ წრეებში მეტათ ცუდი შთაბეჭდილება მოახდინა. დეპუტატები, სენატორები და მინისტრები ამ ხმის სიმართლის შესახებ ეკითხებოდენ რუსეთის გარეშე საქმეთა მინისტრს. მინისტრიც პასუხს აძლევდა და უხსნიდა საქმეს. დუმერგმა გაიგო, რომ პუტილოვის ქარხანას მისცეს წინადადება და აღუთქვეს ძირითადი თანხის 20 მილიონი მანეთით გადიდება. ამ საქმეში მონაწილეობას ღებულობდა კრუპის ფირმის წარმომადგენელიც. დუმერგმა ამის შესახებ დელკარეს მოსთხოვა განმარტება და თანაც დაავალა აცნობოს რუსეთის მთავრობას, თუ რა შთაბეჭდილებას ახდენს ეს ცნობა საფრანგეთზე. ამ ცნობის შესახებ დეპუტატთა პალატასაც ექნება ერთერთ მახლობელ სხდომაზე მსჯელობა.

ინგლისი და მისი კოლონიები. სამხრეთ აფრიკაში გენერალმა ბოტამ მუშათა მოძრაობის ათი ბელადი გადაასახლა. გადასახლებულთ, ვექილებმა მიმართეს სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკის სასამართლოს და მოითხოვეს გადასახლებულთა სამართალში მიუცემლობის გამო იუსტიციის, გზათა და შინაურ საქმეთა მინისტრების სამართალში მიცემა. სასამართლომ ხსენებულ ვექილებს უპასუხა: თქვენი საჩივარი სამართლიანია, მაგრამ სასამართლო მთავრობის წინაალმდეგ უძლურია. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მთავრობა ბოროტმოქმედობს და მოქალაქეებს რესპუბლიკას ართმევს. სამხედრო წესების გამოცხადებას და მუშათა გადასახლებას ახლა ბოტაც შეცდომათ აღიარებს. ბოტას შეაქვს პარლამენტში ბილი იმის შესახებ, რომ გამოიცეს ამნისტია და მთავრობას ეძლეოდეს კანონიერი ... საშვალება ... პარლამენტს სამხრეთ აფრიკის ... მონაწილეობის მიღებისას. სამხრეთ აფრიკის ინციდენტმა ინგლისში დიდი უკმაყოფილება გამოიწვია. პირველათ ამ ინციდენტის შესახებ კონსერვატორები და სოციალისტები ერთი აზრისანი იყვენ. კონსერვატორებს იმის შიში აქვთ, ვაი თუ ბოტას კანიბალურმა პოლიტიკამ იმპერიის მთლიანობას საფრთხე მოუმზადოსო, ვინაიდან ამ პოლიტიკას კოლონიის დამოუკიდებლობა აბსურდამდი მიყავსო. მუშები თხოულობენ გაფიცვისა და კავშირის თავისუფლებას.

რეზოლუცია ლონდონში მუშათა პარტიის კონგრესმა შეიარაღების წინაალმდეგ ასეთი რეზოლუცია გამოიტანა: შეიარაღების გაძლიერება საგარეო პოლიტიკის ყალბმა კურსმა გამოიწვია. ინგლისმა მეზობელ სახელმწიფოებთან დამოუკიდებლობის გასაუმჯობესებლათ ფლოტის გაძლიერებაზე ხელი უნდა აიღოს. მუშათა პარტიამ ყოველგვარი ღონისძიება უნდა მიიღოს და ეცადოს, რომ მშვიდობიანი დამოკიდებულება შექმნას ინგლისსა, საფრანგეთსა და გერმანიის შორის. ერთმა ორატორთაგანმა ცხარე კრიტიკა გაუკეთა საზღვაო მინისტრის ჩერჩილის მოღვაწეობას.

გერმანიის სოციალ-დემოკრატია. რევიზიონისტმა დეპუტატმა კოლბმა ერთერთ თვიურ ჟურნალში დასტამბა წერილი ამ სათაურით: „სამხედრო საკითხი და სოციალდემოკრატია“. კოლბი ამტკიცებს, რომ ბრძოლამ, რომელსაც აწარმოებენ სოციალდემოკრატები მილიტარიზმის წინაალმდეგ, უფრო მეტი ზიანი მოუტანა პარტიას, ვიდრე სარგებლობა. პარტიის ძირითადი პრინციპი იყო: არც ერთი გროში და არც ერთი კაცი მთავრობას. ეს პრინციპი წინათ ხელშეუხებელ დოგმატათ იყო აღსარებული, ხოლო ახლა კი, როდესაც სოციალდემოკრატებმა ჯარის რეორგანიზაციის საქმეზე ფულის გაღებას მხარი დაუჭირეს, ესეც დაარღვიეს. სოციალდემოკრატიულმა პარტიამ მხარეში შეიარაღების ზრდა დღემდის ვერ შეაჩერა და სამხედრო საქმეებში რეფორმების მოხდენაც ვერ შეიძლო. პირიქით ს. დ. პოზიციის წყალობით ბიურგერთა პარტიამ რეფორმები ჯერ უარყო და შემდეგ გადასახადები ხალხს, მასას დაადვა კისერზე. ს.-დემოკრატიას, პოლიტიკური ძალაც რომ მის ხელში იყოს, მაინც არ შეუძლია ჯარის გაუქმება. პარტია მილიტარიზმის გაძლიერებას დღესაც უნდა ებრძოლოს, მაგრამ ამავე დროს იგი არ უნდა გაურბოდეს იმგვარ საგანზე მსჯელობას, რომელიც ეხება ერის სიცოცხლეს. შემდეგ კოლბი აღნიშნავს, რომ მარტო დეკლარაციული ხასიათის მოთხოვნილებაც არ კმარა. სოციალდემოკრატიულმა პარტიამ ცუდ ტრადიციას, როგორც არის ბიუჯეტის დამტკიცებაში მონაწილეობის არ მიღება, თავი უნდა დაანებოს სიტყვიერი რევოლუციონერობა არ აშინებს არც მილიტარიზმსა და არც რეაქციას, პირიქით დიდს სამსახურს უწევს როგორც პირველს, ისე მეორეს.

შეკითხვა.

დიმის საკრედიტო ამხანაგობის გამგეობას.

1913 წ. 29 ივლისს, საბჭოსა და გამგეობას შეერთებული ოქმის ძალით მე მიღებული ვიყავი ამხანაგობის წევრათ; მას შემდეგ წილობა და ქონება თუ მოვიმატე, თვარა არაფერი დამკლებია, ამას ყველა დამიმოწმებს. 15 იანვარს, საზოგადო წლიურ კრებაზე კი, როცა ხალხმა გამგეობის ერთი წევრის არჩევის დროს ჩემი კანდიდატურა წამოაყენა, გამგეობამ მე „განმმარტა“ და გამგეობის წევრობაზე კენჭი არ მაყრევია; წევრათ კი ისევ ვირიცხები, რას მივაწეროთ ეს, ნუთუ იმას, რომ გამგეობის საქციელს ხშირათ ვამხილებთ და არ ვიქცეოდი ისე ბრმათ, როგორც ამას ბევრი ჩადიოდა. თუ კი ამხანაგობის წევრი ვარ, მაშ მქონია ყველა ის უფლება, რაც სხვა ამხანაგს აქვს და თუ ხალხი ჩემს კანდიდატურას აყენებს და არც მე ვამბობ უარს, ვის რა ნება აქვს ჩემი კანდიდატურა მოხსნას? ამაზე ველი დაუყოვნებლივ თქვენს პასუხს.

ათანასე ჩიქვინიძე.

ხამაჭრო სახლი
ი. გოკიელის შვილების
ქუთაისში.

მიღებულია და იყიდება ძლიერ ზომიერ ფასებში
რუსული კალენდრები
სალკუთესო გამოცემა ოტტო კირხნერისა და სიტინის ამხანაგობისა.
ტყავის პორტფელები (Портфели адвокатскія, документныя и вексельныя).

ქართული გედლის და ჯიბის კალენდრები
კალათები ქაღალდის ჩასაყრელი.

წერილი ლეჩხუმიდან.

ვინც თანამედროვე ქართულ პრესას თვალყურს ადევნებს, ის უთუოთ შენიშნავდა, გასული წლის არჩევნების შედეგმა რა სახითაც გამბრაზა ჩვენებური დასელები.

თავზარდაცემული ხან აქით ეხეთქებიან ხან იქით, არავითარ საშვალებას არ ერიდებიან, რომ თავისი ბატონობა კვლავ აღადგინონ.

ვერ შეუგნიათ, რომ ბატონობა, რანაირიც უნდა იყოს, დროებითია და, როგორც ასეთი, მათი ბატონობაც უნდა დაცემულიყო.

ამ ჟამათ მკითხველის ყურადღება მინდა მივაქციო ერთ შემთხვევაზე.

მართალია, გასული წლების მაგალითებმა ბევრ დასელების მიმდევარს თვალი აუხილა, მაგრამ, სამწუხაროთ, რამდენიმე ასეთი მიმდევარი დღესაც ბრმათ არის დარჩენილი და ჩვენი ქვეყნის ყოველივე მხარესა და მაზრას მეჭორე დედაბრის სახით დროგამოშვებით მოევლინებიან ხოლმე. ერთი ასეთი მეჭორე ლეჩხუმს ბ. კ. „დეკიშვილი“ ყავდა. ამ ვაჟბატონმა მედიატორულ განაჩენს შემდეგ, რომელიც იმასა და გლეხი ფრუიძის შორის შესდგა, ნამდვილი მეჭორეს „დიპლომი“ მიიღო. მაგრამ მას ერთი ვინმე „ძველიც“ შეეცილა, რომელმაც გლეხის სამსონ ფრუიძისა და მისი სიძის ანთიმოზ ქექელიძის „შესამკობათ“ ფართო ეპისტოლე მოჩმახა.

რა საჭიროა აქ გადმოვთვალოთ ამ სიძე სიმამრს რამდენი კეთილი საქმე მიუძღვისთ ჩვენს მხარეში. ვინც განგებ თვალს არ დაიბრმავებს, ამას ყველა დაინახავს: —ალპანის ერთკომპლექტიანი შკოლის ორკომპლექტიანათ გადაკეთება, ალპანის უფასო წიგნსაცავ-სამკითხველო, წვრილი კრედიტის ამხანაგობა, ფოშტის განყოფილება, დეპუტატი გელოვანისთვის სხვადასხვა დროს ალპანისა და მის მახლობელი საზოგადოებისგან განაჩენებისა და თხოვნების გაგზავნა ხალხის სხვადასხვა საჭიროებაზე და სხვა და სხვა.

რვა წელიწადია, ანთ. ქექელიძე ლეჩხუმშია და აქ მოსვლის პირველი დღიდანვე მიზნათ აქვს დასახული ხალხის გათვითცნობიერება, მათში განათლების შეტანა, რისთვისაც იწერს ჟურნალ-გაზეთებს, აწვდის მკითხველებს, დაუზარებლათ აგზავნიდა და აგზავნის სხვადასხვა ადგილს.

ამ ქექელიძის მეცადინობითაა, რომ ორი ახალგაზდა პირი, რომლებიც აჭარის საზოგადოებაში სოფლის მწერლათ მსახურობდენ, „მოსე მწერლის“ გზას აცდა და დღეს ერთიცა და მეორეც მასწავლებლებია და ამ ასპარეზზე მოღვაწეობენ.

ასეთია ამ სიძე-სიმამრის, ამ ორი „მუწუკის“ ლეჩხუმში მოღვაწეობა. მაგრამ, ეჰ, განა ღირს ლაპარაკი ისეთ პირებთან, რომელნიც არათუ ასეთ მცირესა და პატარა მხარის მოღვაწეებს არ ინდობენ, არამედ მთელი ქართველი ერის დიდებული მოღვაწენი და მოამაგენი არ დაინდვეს?!!

ახლა მინდა მკითხველის ყურადღება მივაქციო იმ გარემოებას, თუ როგორ მოხდა, რომ აჭარის საზოგადოებამ ვითომდა უნდობლობა გამოუცხადა გლეხ ფრუიძეს, შკოლის მზრუნველობიდან გადააყენა და წვრილი კრედიტის თავჯდომარეთ არ აირჩია. საქმე ასე იყო: სამსონ ფრუიძის წინააღმდეგ, როგორც „ურჩი“ მზრუნველისა, გაილაშქრა მასწავლებელმა ქალმა, თავადის ასულმა და თანაც აიყოლია სხვებთან ერთად ერთი ს. ფრუიძის პირადი მოინტერესე გლეხი, დღევანდელი „მორჩილი“ მზრუნველი, ესენი, ხელიხელ ჩაკიდებული, კარგახანია ცდილობდენ სამსონ ფრუიძის მზრუნველობიდან გადაყენებას და სამ ყრილობას შემდეგ მიზანსაც მიაწიეს, მარა, საქმე ისაა—როგორ?

პირველ ყრილობაზე, მასწავლებლის ჩაგონებით, მამასახლისმა რამდენიმე პირს წინადადება მისცა სამსონ ფრუიძის მაგიერათ ახალი მზრუნველი აერჩიათ და წინდაწინვე ჩამოწერილ განაჩენზე ხელიც მოაწერია, მაგრამ, რადგან საკმაო რიცხვი ხელმოწერილი არ აღმოჩნდა, ეს კითხვა მეორე ყრილობაზე უნდა გაერჩიათ, სადაც ხალხმა, თითქმის, ერთხმათ განაცხადა შკოლის მზრუნველათ ისევ სამსონ ფრუიძე დარჩენილიყო. ეს ფრუიძის ახალმა ბადალმა, რომელიც დასახელებული იყო და არა არჩეული, შეურაცხყოფათ მიიღო და ხალხს შემდეგი სიტყვით მიმართა: „რადგან წინა ყრილობაზე ამომირჩიეთ, ახლა რომ გამაშაოთ, მეწყინება სწორეთო და სამაგიეროთ მეც გაგაშავებთო“. ამას შემდეგ სამსონ ფრუიძემ ხალხს მადლობით მიმართა და უთხრა: „რადგანაც ჩემს მოწინააღმდეგეს თავგამოდებით სურს ჩემი ადგილი დაიჭიროს, ის აირჩიეთ. მეკი, პირადათ, ვიქნები მზრუნველათ თუ არა, ვალდებულათ ვსთვლი თავს, რამდენათაც შემეძლება დახმარება აღმოგიჩინოთო. მაგრამ სამსონ ფრუიძეს ხალხი არ ეშვება და ეს კითხვა მესამე ყრილობაზე გადადის. ნეტავი, ხალხის ასეთი მოქცევას ს. ფრუიძისადმი უნდობლობა ქვიან?!..

მესამე ყრილობაზე, როცა მამასახლისისა და სხვა სოფლის მოხელეების არჩევით ხალხი მოღლილი იყო, გამობძანდა ზემოხსენებული თავადის ქალი და ბოქაულს მოახსენა: „შკოლის მზრუნველი არჩეულია, განაჩენიც შემდგარი, ოღონდ ზოგისაგან ხელის მოწერა და დამტკიცება უნდაო“ და ასე, ამნაირათ ათი, ოცი პირის დაძახებით, მესამე ყრილობაზე გამარჯვება თავადის ქალს რჩება და ძველი, „ურჩი“ მზრუნველის ნაცვლათ ახალს, „მორჩილ“ მზრუნველს შოულობს!..

ახლა წვრილი კრედიტის არჩევნზე გადავიდეთ. „სამსონ ფრუიძეს თავჯდომარეობა უნდოდაო“... სიყალბეა ეს. კენჭის ყრის წინ მან საჯაროთ განაცხადა: —მე როგორც მარტოხელა გლეხს, დაშორებითაც მცხოვრებს, უდროობის გამო არ შემიძლია ამ საქმის წარმოებაში აქტიური მონაწილეობა მივიღო, არა იმიტომ, რომ ვითომც ეს საქმე არ მაინტერესებდეს, არამედ იმიტომ, რომ, დარწმუნებული ვარ, ის პირები, რომელნიც აქ, მახლობლათ ცხოვრობენ და სამსახურიცა და მდგომარეობაც ხელს უწყობთ, ამ საქმეს უჩემოთაც გაუძღვებიან, აწარმოებენო.

ამ სიტყვებზე ხალხი ახმაურდება და დიდი უმრავლესობა სთხოვს სამსონს—ამ საქმეში მონაწილეობა მიიღოს.

ამ არჩევანის დროსაც ს. ფრუიძის წინააღმდეგ იბრძოდენ ზემოხსენებული თავადის ქალი თავისიანებით და მისი ახალი „მორჩილი“ მზრუნველი, მაგრამ მაინც 47 კენჭში 36 თეთრს ღებულობს?!..

დიახ, ეს ის გლეხია, ის სამსონ ფრუიძეა, რომელიც ერთი წლის წინათ თქვენ, ბ. „ძველო“ თქვენისთანებმა და მთელმა თქვენმა პარტიამ პრესით თუ სიტყვიერი პროვოკაციის გაწევით ადგილობრივ თქვენი ბრმა მიმდევრების პირით ლეჩხუმის გლეხკაცობის გამყიდველათ და მთელი ქართველი გლეხკაცობის მოღალატეთ გამოაცხადეთ, მაგრამ მაინც 47 კენჭში 11 შავის მეტს არ ღებულობს. რას ნიშნავს ეს? თქვენს სიკოტრეს!..

ახალი.

დაბა-სოფელი

ს. გორდი (ოდიში). სულ ორი წელიწადი არ არის მას შემდეგ, რაც გორდელებმა ხანგრძლივ ძილს თავი დააღწიეს, განათლების უშრეტელ წყაროს დაეწაფენ და დღეს გაფაციცებით ეკიდებიან ყოველივე კულტურულ დაწესებულებას: დააარსეს უფასო სამკითხველო, გახსნეს საკრედიტო ამხანაგობა და უკანასკნელ ძალღონეს ანდომებენ არსებულს ორკომპლექტიან საკლასო შენობას, რომელშიც დღეს ოთხი მასწავლებელია. შენობას უპირებენ ერთი იმდენი ზევით დაშენონ. ცხადია, ასეთი დაშენება ხარჯს გამოიწვევს, მაგრამ სამაგიეროთ უძვირფასესი შენობა შერჩებათ ხელში სამუდამოთ გორდელებს.

საკმარისია თვალი გადავავლოთ ყველა ამ კულტურულსა და სიმპატიურ დაწესებულებას, და დავრწმუნდებით, რომ ამ მივარდნილ მხარეშიც ცხოვრობენ ისეთი ადამიანები, ვისაც შესტკივათ გული ხალხის სვე-ბედზე და ესწრაფებიან მათს გათვითცნობიერებას; მაგრამ, სამწუხაროთ, აქა-იქ ისეთებიც არიან, ვინც მტრული თვალით უცქერიან ხალხის მოამაგეთ და საჩივრებით უმასპინძლდებიან, რომ შეზღუდონ მათი უფლებანი.

ვფიქრობ, მალე მოეღება ბოლო ამ ჯურის ხალხის სიყალბესაც, თუ მათ ღირსეულათ და დროით ალაგმავენ.

გ. მდებარიშვილი.

სია

იმ პირთა, ვინც 1913 წლის საწევრო გადასახადი 3 მანეთი შემოიტანეს ქ. შ. წ. კ. გ. ს. ქუთაისის განყოფილებაში:

1 არჯევანიძე სამსონი,
2 ქელიძე ფილიპე,
3 კილასონია ანტონი,
4 ბასილაძე ტრიფონ,
5 ფოჩხუა არსენი,
6 ჩხატარაშვილი ევტიხი,
7 კაჭახიძე კოსტანტინე,
8 გეგეშიძე თორნიკე,
9 წერეთელი იასონი,
10 ფანჯავიძე პორფილე,
11 მასხულია ვასილი,
12 კაკაბაძე იოსები,
13 არსენიძე რაჟდენი,
14 კვიცარიძე ისიდორე,
15 გიორგაძე გრიგოლი,
16 ხუხაძე ვარლამი,
17 გეგეჭკორი ევგენი,

წინათ გამოცხადებულთან (113) ერთად სულ შემოიტანა 130 კაცმა.

განყოფილების მოლარე ბ. მოსეშვილი.

წერილები რედაქციის მიმართ.

ბატონო რედაქტორო!

თქვენი გაზეთის მეცამეტე ნუმერში ვინმე „პადიონი კანდუკტორი“ ჩემს შესახებ სიცრუეს სწერს. ამბობს, ვითომ მე მისგან ეგზამენისთვის მოსამზადებლათ ასი მანეთი გადამეხდევინებიოს. ეს ცნობა არ არის მართალი, ვინაიდან მე ასი მანეთი ამ შრომისთვის არავისგან არ მიმიღია. მართალია, ზოგიერთებს ჩემს გამოცდილებას ვუზიარებ, მაგრამ აქ თავისი ნებით ზოგი ორ მანეთს მომცემდა, ზოგი სულ არა. ვსთხოვ ბატონ „პადიონი კანდუკტორს“ დამიმტკიცოს, რომ მე მისგან ასი მანეთი ავიღე. ჩემი მომზადებული ეგზამენიაში არც ჩაჭრილა და არც ყოფილა შემთხვევა ფულის აღება და არც უკანვე მოთხოვნისა, და მიკვირს, საიდან შეთხზა ბატონმა კანდუკტორმა ეს სიცრუე.

მაქსიმე გაბრიაძე.

რედაქტორ-გამომცემელი გ. ბრეგაძე.

როგორც ვიცით, გასულ წელს აბრეშუმის თესლი ბაზარზე საზოგადოთ ნაკლები იყო. წელსაც, როგორც სტატისტიკური ცნობებიდან ჩანს, თესლი შარშანდელზე კიდევ უფრო ნაკლებია. შარშან ბევრმა ჩვენმა მყიდველმა გვისაყვედურა, თუ რატომ არ გავაგებიეთ, ან თესლი არ შევუნახეთ. ამიტომ ყველა

პ ა ს ხ ა ლ ი დ ი ს
აბრეშუმის თესლის

მყიდველთა საყურადღებოთ ამით ვაცხადებთ, რომ მათ თესლი ამთავითვე დაიბევონ, ვინაიდან თესლი დაუბევებლათ არავის შეენახება და, მაშასადამე, ბოლოს საყვედურიც უადგილო იქნება.

ჩვენი ადრესი: ბათომი, მარინსკი პროსპექტ, საკუთარი სახლი 10.—ერთადერთი წარმომადგენელი პასხალიდის აბრეშუმის თესლის ბათომის, ქუთაისისა და თფილისის გუბერნიებში მათე გაბრიელის ძე რუსიძე.

გრძელდება ხელისმოწერა
„სასოფლო გაზეთზე,“
24 ნოემბ. უკვე შესრულდა მისი არსებობის ერთი წელიწადი.
მიიღება ხელისმოწერა 1914 წლისთვის.
წლიური ფასი . . . . 4 მან.
ნახევარი წლის . . . . 2 მან.
ფულის შემოტანა შეიძლება ორჯერ:
2 მანეთი დაკვეთისთანავე, 2 მანეთიც პირველ მაისისთვის.
მთელი წლის ხელისმომწერთ გაეგზავნებათ საჩუქრათ ბოსტნეულობის საკვები ბალახის თესლები და წიგნაკები.
ფულის გამოგზავნა შეიძლება შემდეგი ადრესით: Кутаисъ С. Х. Школа, Александру Давидовичу Шарашидзе.

ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი
„სახალხო გაზეთი“
(წელიწადი მეხუთე)
1914 წ. გამოვა იმავე პროგრამით, როგორც აქამდი გამოდიოდა კვირაობით სურათებიანი დამატება
1914 წლ. ხელის მომწერნი, ვინც მთელი წლის საფასურს გადაიხდიან მიიღებენ პრემიათ: პირველი წიგნი: ქართველი მწერლები: 1 „უგვირგვინო მეფე“ ისტორ. დრამა 5 მოქ. ალექ. შანშიაშვილისა. 2. „მიმქრალი შარავანდი“ ისტ. რომ ვ. ბარნოვისა მეორე წიგნი: უცხოეთის მწერლები: „დონ კარლოსი“—ტრაგ. შილერისა, თარგმ. გერმან. ალ. შანშიაშვილისა. და სხვ. ნაწარმოები უცხოეთის მწერლებისა მესამე წიგნი „სამეცნიერო კრებული.“ ორიგინალური და ნათარგმნი წერილები.
გ ა ზ ე თ ი ს ფ ა ს ი
ტფილისში და მის გარეშ.

12 თ.	11 თ.	10 თ.	9 თ.	8 თ.	7 თ.	6 თ.	5 თ.	4 თ.	3 თ.	2 თ.	1 თ.
8მ.10კ.	8 მ.—„	7მ.10კ.	6მ.15კ.	6 მ.—„	5მ. 5კ.	4მ.10კ.	3მ.15კ.	3 მ.—„	2მ. 5კ.	1მ.10კ.	—15კ.

საზღვარ გარეთ.

12 თ.	11 თ.	10 თ.	9 თ.	8 თ.	7 თ.	6 თ.	5 თ.	4 თ.	3 თ.	2 თ.	1 თ.
15მ.—„	13მ15კ	12მ.10კ	11მ.5კ	10მ.—„	8მ15კ.	7მ.10კ.	6მ. 5კ.	5 მ.—„	3მ.15კ.	2მ.10კ.	1მ. 5კ.

ცალკე ნომერი ყველგან შაურათ; დამატებიანი შვიდი კაპეკათ.

თებერვლის უკანასკნელ რიცხვებში ადესელ სტუდენტთა ინიციატივით გამოვა ქართულ ენაზე სამეცნიერო-სალიტერატურო კრებული
„ცხოვრება და მეცნიერება,“
რომელშიაც მონაწილეობას იღებენ სტუდენტების გარდა ადგილობრივ უნივერსიტეტში მომუშავე სამეცნიერო ძალები. სუფთა შემოსავალი ამ კრებულიდან გადაიდება ადესის ქართულ საზოგადოების „საქართველოს“-ს სასარგებლოთ.
შ ი ნ ა ა რ ს ი.
პრ.—დოც. ს. ავალიანი. დროებით გადადებულ გლეხთა საკითხი. ორდინატორი ნერვიულ კლინიკისა ექიმი ს. ყიფშიძე: საუბარი ტვინის ფუნქციებზე. პროზექტორი ანატომიურ თეატრისა ექიმი ნ. კახიანი: ნორმალურ ანატომიის შესავალი (უჯრედი და ქსოვილი). ორდინატორი ვენერიულ კათედრაზე ექიმი მ. ცეცხლაძე: ადამიანის სქესობრივი ცხოვრება. სტუდენტი შ. ქავთარაძე: ანაბიოზი. სტ. ქ. რაჭველიშვილი. საუბარი ხელოვნების შესახებ. სტ. ს. ასლანიშვილი. სამცხე-საათაბაგოს სიძველენი. სტ. გ. კარბელაშვილი. ახალგაზდები (მოთხ. სტუდ. ცხოვ.) სტ. დ. ჟღენტი. ბავშის აღზრდა. სტ. გ. ჟრუშაძე. რადის მნიშვნელობა მედიცინაში.
ხელის მოწერა მიიღება ქუთაისში კ. ოცხელის და ამხ. წიგნის მაღაზიაში ალექსანდრეს ქუჩა. ზ. კოკოჩაშვილის სახლი. ხელის მოწერით წიგნი ეღირება ერთი მანეთი, შემდეგ 1 მ. 10 შ.

გ. გორდაძისა და ს. წერეთლის
ერთადერთი წარმომადგენელი ქუთაისის გუბერნიაში, ბათომისა და სოხუმის ოლქში უმაღლესი სასახლის კოგმეისტერის, იური სტეფანეს ძის ნეჩაე-მალცევის ბემსკის მინების ქარხნისა, მიაქციეთ განსაკუთრებული ყურადღება მინის ყუთზე ნიშანს „БЕМСКОЕ“
რკინეულობის მაღაზიაში იყიდება:
საუკეთესო
ქარხნებისგან
მიღებული რკინეული
საქონელი: კარის, ფანჯრის
და ღუმელის მოწყობილობანი;
სადურგლო ხელსაწყობი, ფანჯრის
მინები, რკინის ნიჩბები, ლურსმანი, მავთული, ყოველგვარი სადებავი წამალი,
ელექტრონის ზარის მოწყობილობა, შპალიერი,
ცემენტი, ემალიანი ჭურჭელი, ასფალტი და სხ.
ვაჭრობა პარტიითა და წვრილათ ხელმისაწვდომ ფასათ.
ქ. ქუთაისში, საკუთარ შენობაში, მიხეილის ქუჩაზე № 65

რკინის გზა.

ქუთაისიდან მიდის

თფილისს:	სახალხო დილის	10 საათ.	6 წ.
	ფოშტის დილის	11 საათ.	55 წ.
	სახალხო ღამით	11 საათ.	27 წ.
ბათომს:	სახალხო დილის	5 საათ.	10 წ.
	სახალხო ღამით	11 საათ.	27 წ.
	ფოშტის საღამოს	5 საათ.	21 წ.
ფოთს:	საჩქაროკო დღის	4 საათ.	22 წ.
	სახალხო ღამით	5 საათ.	10 წ.
	ფოშტის დღით	5 საათ.	21 წ.
შორაპანს:	საჩქაროკო დღით	4 საათ.	57 წ.
ტყიბულს:	სახალხო დილის	7 საათ.	50 წ.

ქუთაისს მოდის.

თფილისიდან:	სახალ. დილ.	7 საათ.	—
	ფოშტის საღამ.	6 საათ.	55 წ.
	სახალხო ღამ.	1 საათ.	28 წ.
ბათომიდან:	საფ.-სახ. დილ.	11 საათ.	14 წ.
	სახალხო ღამ.	1 საათ.	27 წ.
ფოთიდან:	საჩქარ. დილ.	10 საათ.	3 წ.
	სახალხო დღით	1 საათ.	20 წ.
	სახალ. ღამით	1 საათ.	26 წ.
შორაპნიდან:	საჩქარ. დილის	9 საათ.	31 წ.
ტყიბულიდან:	საღამოს —	5 საათ.	11 წ.

ბ ი ლ ე თ ი ს ფ ა ს ი:

	П კლ.		Ш კლ.	
	მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
თფილისამდი — —	4	31	2	87
ბათომამდი — —	3	5	2	3
ფოთამდი — — —	2	21	1	47
ტყიბულამდი — —	1	76	1	17

	П კლ.		Ш კლ.	
	მან.	კაპ.	მან.	კაპ.
ბაქომდი — — —	10	81	7	20
მოსკოვამდი — —	27	90	18	65
პეტერბურგამდი —	33	31	22	20
ვარშავამდი — —	31	50	21	5

ელექტრო-საბეჭდავი ფერაძისა და კარნაუხოვისა ქუთაისში.